

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je v hiši št. 173. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Ciril Mohor. — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

**Izhaja vsak petek
: ob petih zvečer :**

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četr strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za pet vrst 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnistvu naj se blagovoljivo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvo pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Razmere v Okrajni bolniški blagajni v Kranju.

Slepomišijo!

„Okrajno bolniško blagajno“ v Kranju so „Gorenjčeva“ odkritja hudo zadela. Kar sapa jim je vzelo. Niso pričakovali, da bodo prišli na dan slučaj, v katerih je blagajna tako krivično postopala s svojimi zavarovanci, ki nosijo v ta zavod svoje drago prislužene novce. Slučaja Štefe in Podjed glasno pričata o neznosnih razmerah, ki morajo vladati v tem zavodu, kjer je zavarovanec izroččen na milost in nemilost brezobzirnim uslužbencem blagajne. Ti vedo, da se jim ne more nič zgoditi, kajti, kakor sta pokazala ta dva slučaja, stoji za njimi načelnštvo in, če treba, tudi razsodišče. Tu se oba ne ustrašita na naravnost predrzen način kršiti pravila, da le zavarovancu ni treba izplačati po pravilih dolžne podpore. Tako krivično postopanje imenujejo gospodje v „Savi“ „umno gospodarstvo, kojega naloga je strogo paziti, da se ne trosi denar po nepotrebem.“ Ali je mogoča še večja predrznost?

Gospodje v „Savi“ slepomišijo! Kakor so hoteli prej v blagajni na vsak način zapeljati v zmoto Štefeta, da bi ga prepričali, da mu ne gre nobena podpora, kakor so z navideznimi razlogi skušali preslepiti Podjeda, da nima pravice terjati od zavoda polovice bolnišnine, tako hočejo sedaj, ko je radi takega postopanja po vsej okolici zavrelo, s slepomišenjem speljati javno mnenje na led.

„Ne bomo odgovarjali na napade!“ To je prvi njihov argument. „Kdo je legitimiran, nas klicati na odgovor?“ To je drugi argument.

Smešno je prvo. Kajti zavod, kateremu se očita tako, da ne rabimo hujšega izraza, krivično postopanje s po postavi izročeni mu zavarovanci, in ki bi moral gledati na to, da ne pade nanj niti najmanjša senca kake krivice, se sam obsodi,

ako molči na taka očitja. Menda se pri nas v Kranju še niso popolnoma zmešali pojmi, kaj je dopustno in kaj nije v obraz vsaki javni morali.

„Kdo je legitimiran nas klicati na odgovor?“ tako kriče gospodje v silni zadregi. Ne maramo tega preiskavati, ali je predsednik „Meščanske zveze“, ki je slučajno prišel na sled tem kričnim razmeram, v to poklican, da kot tak pozove Okrajno bolniško blagajno na odgovor, in ali bi ne bil morebiti bolj na mestu državni pravdnik. Naj to gospodje, ki se zaletavajo v prof. Marinka, sami presodijo.

Gibanje, ki se je začelo v Kranju in okolici, pa se s slepomišenjem ne bo udušilo. Kako neki? Saj kar se je Štefetu in Podjedu zgodilo, to se lahko jutri pripeti komu drugemu. V Kranju in okolici jih je veliko zavarovanih pri Okrajni bolniški blagajni. Ti ne bodo mirno gledali, kako ta zavod pometa s svojimi člani. Zadeva Štefeta in Podjeda je tudi njihova.

A stvar se ne tiče samo tistih, ki so zavarovani pri Okrajni bolniški blagajni v Kranju. Na čelu tega zavoda stoji možje, ki imajo v mestni upravi in v še več drugih javnih zavodih v Kranju, s katerimi ima vsa okolica najozži stik, odločilno besedo. G. Pirc, načelnik Okrajne bolniške blagajne, je celo deželni poslanec in kot tak je njegovo delovanje še večjega pomena. G. Kokalj je zastopnik Zavarovalne družbe „Dunav“ in ena glavnih oseb pri Kreditnem zavodu, ta čas eden najvplivnejših mož cele liberalne stranke v našem mestu. Gospodje, ki imajo v rokah Okrajno bolniško blagajno, so tudi deloma gospodarji v mestni hiši v Kranju.

Zato se za razmere v Okrajni bolniški blagajni zanimajo vsi meščani in, kakor prebivalci cele okolice, čakajo tudi ti z zanimanjem, kako

se stvar razplete. V Kranju je treba očistiti zrak, to mnenje splošno prevladuje. Z ozirom na vse to, naj se gospodje le nikar preveč ne bijejo v prsa: češ, kdo je legitimiran nas klicati na odgovor? Vedite, javno mnenje vas bo pozvalo na odgovor!

Pragmatičska sankcija.

Prihodnjo soboto, 19. aprila se bodo spominjali vsi avstrijski narodi dvestoletnico najstarejšega avstrijskega temeljnega zakona pragmatičske sankcije, ki še dandanes nerazdružno veže avstrijske in ogrske dežele. Gotovo bo tudi „Gorenjčeve“ čitatelje zanimalo izvedeti, kako je nastal ta zakon.

V naši državi je vladal pred dvesto leti cesar Karel VI.; bil je resen in oprezen, ni pa bil prevzet, kakor so ga večkrat zgodovinarji napačno slikali; ljubeznivo je občeval z onimi ljudmi, ki so se izkazali, da so vredni njegovega zaupanja. Nепrestano je pridno delal in si pridobil na ta način mnogo znanja. Pospeševal je znanosti in umetnosti, na Dunaju je zgradil lepe stavbe, znameniti dunajski dvorni knjižnici je prepustil krasne prostore in ji izročil dragocene zbirke princa Evgena Savojskega.

Karel VI. je prevzel vladu po smrti svojega brata Jožefa I. (1711). V tistem času se je bojevala Avstrija v zvezi z Angleško in Holandijo proti Francoski, Španski in Savojski. Ta boj je nastal iz sledečega vzroka. Na Španskem so vladali sorodniki avstrijskih vladarjev. Ko je l. 1700 umrl zadnji španski kralj iz habsburškega rodu, je zapustil v testamentu vso prostrano špansko državo nekemu sorodniku francoskega kralja, ne pa avstrijskim Habsburžanom, ki so imeli največ pravic do španskega prestola. Radi tega testamenta so začeli Avstrijci boj proti Francozom in proti novemu španskemu kralju, da bi priborili svoji vladarski rodovini vsaj nekatere španske dežele. Ta boj se je za Avstrijo srečno končal, kajti cesar

PODLISTEK.

Resje in brezje.

Gorenjske novele. Piše J. Mohorov. (Dalje).

2. Roženkravt, rožmarin . . .

Poletno nedeljsko jutro na Gorenjskem. Ti, oče nebeški, fletno je, da je tako lepo. Komaj za šalo nekaj meglice nad poljem in še ta se pne višje in višje, dokler ne leže ko rahel prozoren trak sredi skalovja in planin vseprek od Kamnika sem pa do Javornika gori. Sočna trava je dvakrat sveža. Na škornjih prinesejo moški roso k zgodnji maši, in ženske bi šumeča krila lahko ovile. Nekaj pred zgodnjo mašo oživi vas. Pozvonilo je in potem zvoniti en cel četrt ure tostran in onstran Save: čudno, kako te posebnosti Gorenjske strani ni zabeležil Valvasor, ki je sicer rad vtikal svoj nos v cerkveniške posle, da skrbeli za cerkev, da ni v njej pajčevin. Da tudi sicer ni iskal samo „kurioznosti“, opisal bi bil gorenjske peteline, kako pojo, in kako jih je prijetno čuti na vrh Grintavca ali vsaj do „Hudičevega boršta“, da zamere ne bo pri tistih novočasnih modrijanih, ki bi nas sicer sijajno pobili: češ, da če človekova molitev ne seže do oblakov, kam-li skozi oblake v nebo, kako bi petelinji zarod pel čez oblake. Dejstvo je in ostane pa, da je nekaj imenitnega — kakor se izražajo slovenski od omike obklizani . . . — nekaj imenitnega, kako se vjema zgodnje petelinje petje s krasoto gorenjskega poletnega jutra, kako

se takorekoč — beseda iste uporabe — spaja v sijajno harmonijo odmevajočih zvonov, cvilečih po Mojzesu prepovedanih rilcev in mukajočih alegorij — velike šole, tudi Alma imenovane. Bog, Tebi Valvasor, odpusti, da si iskal „posebnosti“ in pozabil lepote, nam naj častni bralec izpregleda, da nas je tvoj vzgled zapeljal v ta prav malo potreben vvod.

Pa je že tako, da se človek nerad loti dela, zlasti še, če je to delo take vrste, ko naše.

Ni šala, izvirno, realistično in moderno opisati mlado dekle, ki je ravnokar vstala, se oblekla in si da opraviti na oknu med rožmarinom in roženkravtom.

Špelica.

Kako si ti fletna Špelica. Pa malce zaspana še? So ti predolgo peli sinoči, seveda. In Jaka, seveda tisti Jaka, mora biti povsod zraven. Ti niso zapeli? Lepa je ta! Ni srček miru dal? Pojdi no, saj si še otrok, pa bi srce nagajalo. In vendar bi rekel v prispodobu: Jutro je bilo, pa je že dan in Špelica je bila otrok, pa je že dekle. Kostonjevi lasje ji silijo v kodre, lica rdijo. Dvoje rahlih jamic je izdolbla materina slika vanje. Zdaj sta jamic, Špelica, ko boš stara, bosta gubi. In tudi ustnici ne bosta, kar sta sedaj: pomočeni v otroško trpkost in dekličjo sladkost in pobarvani ko plašč sv. Krištofa na steni pri podružnici.

Pa ne, da bi bila vstala radi Jake, radi tistega sosedovega, bajtarskega, ki se tam pred bajto umiva iz korita? Prava slast, gledati skuštanega fanta, ko se umiva. Ampak, junak je le.

Take roke in lehti in tilnik ko vol. Pa brez mila se umiva, mu zadostuje prgišče peska. Saj bo še kožo zgolodal. In kako prha. No, hvala Bogu, zdaj je gotov in odžvižga v hišo. Pa ne mine deset minut in že stoji na vratih, kakor iz papirja vzet in zopet žvižga. Lep fant, žvižga predno je molil, še vriskal bi, seveda, ko stari Kozir, ki je zvečer trezen in zjutraj pijan.

Presneta reč, koliko da opraviti Sajetov Jaka Staretovi Špelici. Kako se drži. Seveda, ko da je ne vidi, na cerkveno uro gleda preko strehe. Ali je tudi gluha? Špelica zakašlja. Tedaj pripomni Jaka dovolj glasno:

„Ktera je ta nadušljiva?“

„Nobena ni!“ odvrne Špelica. Fant jo navidezno stoprv opazi:

„Pri moji veri, je fletno, kar vidim.“

„Kaj pa vidiš?“

„Ugani!“

„Kje pa vidiš?“

„Gori, gori“, simbolizira ko v otroški igri Jaka.

„Pri Krču?“

„Bliže, bliže.“

„Pri nas?“

„Menda!“ In fant se veselo, veselo zasmije. Špelica vpraša:

„Si se napravil v cerkev?“

„V Kranj bom stopil.“

„Kakor da doma nimamo cerkve.“

„Že, že!“

„Meščanke hodite gledat, vi fantje.“

Prekupci posestev pa lovijo nezkušene ljudi še na drug način. Prirerejajo takozvane prostovojne dražbe. Najprej skrbijo za to, da pride k dražbi veliko ljudi; kdo pa bi tudi ne šel, saj se tam zastoj je in pije! Sicer tako trdosrčni mešetarji takrat prekipevajo same ljubezni, vino in žganje se kar cedi po mizah. Potem se začne dražba. Razni mešetarji nastopajo kot navidezni kupci, samo da cene naženejo kvišku, in vsled bojzani, da bi kdo drug kupil njivo ali travnik, ki meji menda na njegovo posestvo, kmet izgubi razsodnost ter ponuja za posestvo cene, ki niso v nobenem razmerju s pravo vrednostjo. V tem vrvenju se marsikdo nenadoma odloči za nakup, dasi mu še tedaj, ko je šel k dražbi, na misel ni prišlo, da bi kaj kupil. Dražba se nadaljuje, vino in žganje dobro deluje, kmalu je razprodano celo posestvo. Dražba je končana, mešetar se smeje, ko vidi, kako dobro se mu je obrestoval denar, ki ga je bil izdal za vino in žganje. Ljudje se razidejo, drugi dan pa začnejo premišljevati, kaj so storili. Boli jih glava, v srcu se vzbuja kes, začnejo se jeziti nad kupom, uvidevajo, kako drago so plačali vino in žganje, ki jim ga je točil mešetar. Toda kes je navadno prepozen, kajti mešetarju so se zavezali z besedo in pismom.

Kmetje, ljudje! Varujte se mešetarjev! Pokažite jim vrata, če pridejo k vam! Ne kupujte nikdar posestev brez potrebe! Vsak tak korak se mora prej dobro premisliti in prespati. Predno se odločite za nakup, vprašajte za mnenje izkušnega prijatelja. Vse to velja za nakupe pod roko. Kar se pa tiče nakupov na takozvani „javni dražbi“, opozarjamo, da sme izvesti javne dražbe edino le sodnija, drugi nikdo. Radi tega so vse take pogodbe, ki se sklenejo na javni dražbi, neveljavne tako dolgo, dokler se ne napravi pismena kupna pogodba. Šele s pismeno kupno pogodbo je odobreno to, kar se je določilo na dražbi, poprej ta nima nobene veljave, tudi če se je mešetar zavaroval z desetimi podpisni in pričami. To si dobro zapomnite in obvarovali se bodete večkrat velike škode!

Mlade postrvi bo oddajal deželni odbor kranjski ribarskim upravičencem in najemnikom iz Kranjskega po znižani ceni 8 K za tisoč komadov. Potoške mladice se bodo oddajale takoj, amerikanske (šarenice) pa meseca junija. Kupnino bo vplačati naprej na naslov lastnika ribogojne naprave g. Jakoba Kleindiensta, župnika v Begunjah na Gorenjskem. Vse pošiljkatvene stroške nosi kupec. Deželni odbor ne prevzame nobene odgovornosti za eventualno poškodbo mladice ob pošiljlatvi. Izpod tisoč mladice se ne bo oddajalo. Prošnje za mladice je vlagati pri deželnem odboru najkasneje do 8. aprila t. l. V prošnjah je navesti natančen naslov prosilca, označbo ribarskega revirja, kojega lastnik ali najemnik je prosilec, kakor tudi vode, v katero namerava mladice izpustiti.

SLOVSTVO.

Predstava „Prababica“ v Ljudskem domu. Gorenjska podružnica „Sl. dij. Zvez“ je priredila pod režijo g. phil. F. Koblarja Grillparzerjevo „Prababico“ v prevodu g. F. Koblarja, v tukajšnji dvorani Lj. doma. Igra za krščanske odrede ni primerna, ker je tipična kot „osodna igra“ in ima na sebi vse one napake, ki bijejo v obraz kršč. principu, o večni Vsepravčnosti. Niti vzgojna ni, niti kot igra, ki ljubi efekt, niti kot igra tipičnih nenravnih motivov. Kakor je izredno važna prireditelj take igre za Kranj, je in ostane vendar v takih prireditvah madež na doslednem vzgojnem polju našega izobraževalnega zavoda. Niti je po naši sodbi princip in program S. D. Z., da uprizarja igre tako izrazito krščanskemu nasprotno načel. Igra je sicer vspehla sijajno. Maska je izvemši pri premladem Boleslavu dovršeno opremil g. Rozman. Grofa je igral g. phil. Tavčar z genijalno strastjo, kakor je taka v vlogi v osodni igri potrebna. Gčna. M. Hafnerjeva je briljirala v Berti in pokazala, kako se ji umetniški talent vsebolj razvija. G. phil. F. Koblar je igral Jaromirja z impertinentno ostrim umevanjem štela drame in osodne osebnosti, da je deloma spominjal na osebe, ki smo jih svoj čas gledali v dunajskih gledališčih. Ima vse darove zato, čustvo in glas in kretnjavo. G. vet. I. Jerreb je storil v svoji premladi maski svojo dolžnost, g. teh. I. Porenta je s priloženo lastno mu kretnjo označil tip. Zeleli bi bili sicer i tu starejšega in skrivnost „dihajočega“ lica. G. iur. Basaj je že rahlo karikiriral poveljnika. Gčna. P. Strniša je v kretnji in besedi izorno, sicer pa po obliki premalo strašila. L. I.

«V tem znamenju boš zmagal!» Zgodovinski igrokaz v 5. dejanjih, priredil Fr. R. Želiet bi pač bilo, da bi se v proslavo Konstantinskega jubileja dobilo kaj primernega za naše odrede. Z omenjeno igro, katero je izdalo in založilo kat. slov. izobraževalno društvo v Mekinjah, se nam pa ta želja ni izpolnila. Ako bi drugih hib ne bilo, je že ta dosti velika, da nastopa v igri preveč cesarjev, cesaric in rimskih poveljnikov, katerih na naših odrih ni mogoče dostojno predstavljati. Od veličatnega do smešnega je pa le en korak.

Raznoterosti.

Dobava sena za srbsko vojsko. Srbska vojna uprava plačuje domačim kmetom dobro seno po 7, 8 in 9 par za kg; od zunaj ga pa dobavi po 11—12 par v zlatu. Listi zahtevajo, da se tudi domače seno primerno bolje plačuje.

Velika napaka kmetovalcev je pogosto, da sklenejo zgraditi nov hlev ali svinjak, pa se ne potrudijo, da bi ga zgradili tako, kot je po mnenju strokovnjakov najbolj primerno, ampak zidajo tako, kot je v dotičnem kraju navada, češ, po starem je še najbolje. Tako nastajajo vedno nove stavbe po kmetih, ki so dostikrat prav drage in na zunaj prav ponosne videti, a po svoji ureditvi umno živinorejo ali svinjerejo prav zelo otežkočujejo. Deželni odbor je to uvidel že zdavnaj. Zato ima nastavljene strokovnjake, ki imajo namen ljudi o tem poučevati, o tem kako ravnati pri prezidavi starih ali graditvi novih hlevov. Vsak kdor hoče graditi nov hlev ali starega prezidati, naj se obrne na deželni odbor za svet, katerega bo prav gotovo dobil, brez vsakih stroškov. Da se ljudje s tem še bolj seznanijo, je sklenil deželni odbor izdati posebno knjižico, ki o tem razpravlja. Kadar knjižica izide, bomo poročali. Deželni odbor je tudi sklenil izdati knjižico o tem, kako je treba graditi dobre kapnice.

Prorokovanje za leto 1913. Poroča se: Francoski duhovnik Tibo se je zadnji čas goreče bavil s proučevanjem zgodovine ruskega cerkvenega petja; član je ruskega arheološkega zavoda v Carigradu. Preizkavajoč bizantinske arhive je našel na redko listino iz 16. stoletja, ki vsebuje prorokovanja do 21. stoletja. Napisal jih je v latinskem jeziku katoliški menih Malahija. Dosedaj se je večina njegovih prorokovanj izpolnila, tako n. pr. velika francoska revolucija, nemško-francoska vojna leta 1870 in zedinjenje Nemčije. Posebno voharen in strašen konec prorokuje za leti 1912. in 1913. Med drugim piše doslovno: „Splošna evropska vojna bo nenadoma izbruhnila. Ta vojna bo tako ljuta, da bodo konji do prvi gazili po krvi.“ „Francija bo zmagovala, toda sredi vojne bo v Parizu izbruhnil upor, ki bo končal s porušenjem Pariza od strani Francozov samih; končno pa se zopet upostavi monarhija, toda prestolnica bo v drugem mestu.“ „Moč Anglije se bo povečala, toda v notranjosti države bodo nastali resni nemiri, ki bodo Veliko Britanijo dalj časa ovirali okoristiti se s svojim mednarodnim položajem.“ „Nemčija bo premagana in bo bojaželjna dinastija nehala biti na čelu imperije.“ „Moč Avstrije se bo okrepila, a izgubila bo svojo navadno obliko.“ „Rusija bo po kratki dobi neodločnosti in nekkih puntih postala vsemogočna in rešiteljica svetovnih dogodkov.“

Kako se meri elektrika. Elektrika je fina suov, ki s silno hitrostjo prode v razne predmete. Električni tok nastane v dinamostroju in prode po napeljanih žicah v žarnice in motorje.

V tankih nitih žarnice se dela toku odpor in niti poslanejo žarče. Velikost električnega toka je odvisna od napetosti, ki jo ima tok, in od odporosti, ki jo stavijo telesa, skozi katera prodira elektrika. Merilo za napetost toka se imenuje volt, merilo za odporost pa om. Enota za jakost toka se imenuje ampér. En amper je jakost onega toka, ki teče skozi prevodnik (žico), ki ima odporost en om, ako znaša napetost na obeh koncih prevodnika po en volt. Dinamo-motorji ali generatorji so stroji, ki proizvajajo elektriko. Koliko elektrike izdela ali proizvaja dinamostroj, se izraža v vatih. Število vatov dobimo, ako pomnožimo volte z amperji. Kilovlat je tisoč vatov. Za merjenje elektrike služijo števci, ki kažejo, koliko se je elektrike porabilo. Električno delo se izračuna, ako pomnožimo število vatov s časom, v katerem se je delo izvršilo, in se tedaj meri z vatnimi ali kilovatnimi urami.

Užitinski davek je prinesel državi leta 1911 423,900.000 K, 30,600.000 K več kakor leta 1910. Žganje je dalo 106,600.000 K, špiritove drože 760.000, nadzorna pristojbina za denaturiranje špirita 1,100.000, pivo 87,800.000, sladkor 159,900.000, petrolej 26,100.000, vino 13,500.000, meso 18,000.000, drugi predmeti 1,700.000, vžitinski zakupi 5,900.000, dohodarstvene varščine 2,040.000 kron.

Avstro-ogrsko prebivalstvo po stanovih. Zадnje ljudsko štetje dokazuje, da v naši monarhiji še vedno prevladuje kmečki stan; dve petini vsega prebivalstva se preživlja s kmetijstvom in gozdarstvom. V poljedelstvu, vrtnarstvu, ribarstvu in gozdarstvu je zaposlenih 30,100.000 oseb, v industriji pa 8,410.000; dalje: v trgovini, prometu in zavarovalništvu 3,316.000, v rudarstvu in fužinarstvu 742.500, stavbeni obrti 940.000 in v domačem gosp. 1,138.500 oseb. Uradnikov, duhovnikov, učiteljev in umirovljencev je 3,060.000, brez poklica 1,249.000 oseb. Prizadevanje industrijskih krogov, da bi Avstrijo preosnovali v industrijsko državo, se potemtakem niti oddaleč ni uresničilo. Kmetijstvu se je sicer zadalo globokih ran, toda kakor vidimo, še ni vse izgubljeno.

„Življenje Jezusovo“

se vidi v kinematografu „Ideal“ v Ljubljani. To velikkansko kinematografično delo si je nabavilo to podjetje z ogromnimi stroški. Slike so bile narejene v Palestini na istih mestih, kakor nas uči sveto pismo. Amerikanska tvrdka Kalem Ko. je poslala celo ekspedicijsko v Palestino in skoraj eno leto se je delalo, dokler ni bilo dokončano to svetovno delo. Vidi se celo življenje Jezusa od nežne mladosti do smrti. Predvajanje slik traja poldrugo uro. Slike so vzbudile na Dunaju pri najvišjih cerkvenih in posvetnih dostojanstvenikih popolno občudovanje. Kazale se bodo te slike v kinematografu „Ideal“ sedem dni zaporedoma, in sicer od sobote 12. aprila do četrta 17. aprila. Predstave bodo vsak dan od 3. ure popoldan naprej do 11. ure zvečer, v nedeljo dopoldan ob pol 11. uri in od pol 2. ure popoldan naprej. — Cene: K 1-80, 1-50, 1-30, 1-00, 70 v.

Ali že hodi Vaše dete?

Ste li že dali detetu, katero še ne hodi, Scottove emulzije? Scottova emulzija krepi otročiče in se posebno odlikuje v tem, da dovaja kostem potrebno hrano in moč, tako, da se že po kratki uporabi otrok sam spusti in začne tekati.

SCOTTOVA emulzija

je zato tako uspešna v takih slučajih, ker vsebuje nenavadno veliko redilnih snovi, posebno mineralnih soli, neobhodno potrebnih z ozirom na tvorbo kosti. Sploh ni mogoče podati za to boljšega sredstva, kot je Scottova emulzija, katera je lahko prebavljiva in tako okusna, da jo ljubijo in prenesejo najmanjši otroci.

Mora pa biti prava Scottova emulzija.

Cena originalni steklenici je 2 K 50 v. Dobi se v vseh lekarnah. Ekor pošlje 50 v v znakmah na SCOTT & BOWNE, G. m. b. H., in se sklicuje na ta časopis, dostavi se mu ena pošiljateljv potom lekarnar za poizkušnjo.

Kaffreiner
V polnih zrnih.
Kupnina sladna kava
Kupnina sladna kava
Kupnina sladna kava
Kupnina sladna kava
Kupnina sladna kava

Vsaka razumna varčna gospodinja uporablja samo to sladno kavo

Moja stara izkušnja me uči in drži, da za odpravo izpuščajev, kakor tudi za nego kože, ni boljšega mila kakor je svetovnoznan Steckenferd lilijno mlečno milo Bergmann in dr., Tešin ob Labi. — Komad po 80 vin. se dobi po vseh lekarnah, drogerijah, parfimerijah i. t. d. — Ravnotako je brez primere Bergmannova lilijna krema „Manera“ za nego nežnih, belih damskih rok; v škatljah po 70 vin. se dobi povsod. 147 50—49

Zobozdravniški in zobotehniški atelje
Dr. Edv. Globočnik, okrožni zdravnik in zobozdravnik, in Fr. Holzhaecker, konc. zobotehnik
V KRANJUU
v Hlebševi hiši, nasproti rotovza, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne in ob nedeljah od pol 8. ure zjutraj do 11. ure dopoldne izven velikih praznikov na razpolago. 16 52—14

Karel VI. je dobil Belgijo, Lombardijo, Napol in otok Sardinijo. Vseled teh obširnih novih posestev je postala Avstrija tretja evropska veleevlad.

Čeprav je uživala Avstrija v Evropi velik ugled, vendar je cesarja zelo skrbelo usoda države. Cesar je bil zadnji moški potomec habsburškega rodu in ni imel dolgo časa otrok. Bal se je, da njegovo državo doleti ista usoda, kakor Španijo pred nedavnim časom. Zato je moral urediti prestolonasledstvo v Avstriji. Naša država je bila nastala na ta način, da so se združile alpske, sudetske in karpatske dežele v eno celoto. Te tri deželne skupine pa niso imele enake postave glede nasledstva. V alpskih deželah so sledili moški in ženski potomci vladajoče rodovine, češke dežele so tudi podedovali Habsburžani v moškem in ženskem kolenu. Na Ogrskem in Hrvaškem je pa veljala določba, da podedujejo Habsburžani ti dve deželi le v moškem rodu; ako pa izumro moški Habsburžani, tedaj morejo Ogrji in Hrvati svobodno izbrati novega kralja.

Avstrijski državniki so se bali, da se ne bi po smrti cesarja Karla VI. zopet ponovili boji med Avstrijo in Ogrsko, ki so še-le malo prej, l. 1771. prenehali in ki so trajali skoro dvesto let. Ta nevarnost je napotila hrvaške stanovne, da so l. 1712., ne meneč se za Ogre, sklenili, da priznajo ono nadvojvodinjo za svojo kraljico, ki bo vladala v Notranji Avstriji (to je na Štajerskem, Koroškem, Kranjskem in Goriškem) in stolovala na Dunaju. Sklicevali so se pri tem Hrvati na starodavno zvezo z onimi deželami, ki so jim zvesto pomagale v turških bojih; obenem so hoteli dokazati svojo samostojnost nasproti Ogrski. Ko so jim Ogrji ta sklep hudo zamerili, so odgovorili Hrvati: „Mi smo le zavezniki Ogrov, ne pa njih podložniki, in od pamtiveka smo imeli svoje kralje, ogrske kralje priznamo, dokler so avstrijski.“ Cesar je sicer potrdil ta sklep hrvaških stanov, toda Ogrji so začeli rovati proti temu sklepu, češ, da lahko povzročijo razne nevarne državnopravne zapletitljaje.

Da bi to preprečil, je uredil cesar zadevo potom rodovinske zakonodaje. Dne 19. aprila 1713 je sklical slovesno sejo državnega sveta in prebral navzočim najvišjim državnim civilnim in vojaškim dostojanstvenikom dotedaj skrivno nasledstveno postavbo cesarja Leopolda I. iz l. 1703. Ta postavba je določala, da sledijo Leopoldu njegovi moški potomci; ako pa le-ti izumro, podedujeta našo državo hčeri njegovega najstarejšega sina Jožefa. Cesar Karel pa v svojo izjavo ni le sprejel določbe, da morejo v Avstriji vladati moški in ženski člani vladarske rodovine, ampak je Leopoldovo postavbo deloma izpopolnil, deloma predrugačil.

Glavna določila njegove izjave so bila ta-le: Po njegovi smrti se avstrijske dežele ne smejo razdeliti, temveč preidejo nerazdeljive po načelu prvorodenstva in linearnega nasledovanja na si-

nove in, ako bi teh ne bilo, na hčere po istem načelu. Ako izumre vse Karlovo moško in žensko potomstvo, preide vlada na hčeri cesarja Jožefa I. in njiju zakonske naslednike po pravu prvorodenstva.

Ker je cesarju umrl edini sin (1716) in so živele edino-le hčere, je moral cesar dotedajni rodovinski zakon izpremeniti v državni temeljni zakon, ki bi uredil nasledstvo in bi ga morale odobriti dedne dežele. Vse habsburške dežele so (v letih 1720—1724) ugodile tej zahtevi in priznale brez ugovora nasledstveni zakon. Le ogrski stanovni so nekoliko izpremenili besedilo zakona in si izgovorili svobodno kraljevo volitev za slučaj, da izumro potomci Leopolda I., Jožefa I. in Karla VI. v moškem in ženskem kolenu. Cesarjeva izjava in izjave vseh habsburških dežel se skupno zovejo: pragmatična sankcija.

Kakor je bilo omenjeno, je Avstrija l. 1711 ugnala ogrske ustaše, l. 1713 je bilo urejeno nasledstvo in proglašena je bila nerazdeljivost avstrijskih dežel, l. 1714 je dobila Avstrija cvetoča Španska posestva v Italiji in Belgiji. Ti trije dogodki so ustvarili mogočno avstrijsko državo, v kateri so neomejeno vladali knezi brez ozira na deželne stanovne.

DOPISI.

Iz Čirčič. V ponedeljek, 31. marca, je kupil neki posestnik iz Trboj vola v Kranju na trgu ter ga je gual domov. Spotoma se ustavi v Čirčičah pred gostilno, da bi spil sieklenico piva. V tem se pripelje s konji proti gostilni barou Lazarini iz Smlednika. Vol se zboji in zbeži. Mož je imel vrv ovito okoli rok in ni mogel izpustiti vola. Udržati ga pa tudi ni mogel. Moral je teči z njim. Ko bi bil baron ustavil konje, bi bil tudi mož gotovo vola užugal. Baron pa je kar podil, vol se je popolnoma splasil in vrgel moža ob tla. Ker je imel mož vrv ovito okoli roke, ga je precej daleč vlekel za seboj, dokler se mu slednjič po sreči ni vrv odmotala od rok. Lahko bi se bila zgodila velika nesreča. Vol je zdirjal na polje in šele tam ga je ujel neki posestnik, ki mu je slučajno prišel nasproti. Ponesrečenega moža so potem obvezali v gostilni. Mož je bil ves opraskan. Ljudje, ki so to videli, so mnenja, da je vse te neizgode kriv baron, ker se mu menda ni zdelo vredno, da bi zaradi take „malenkosti“ konje ustavil. Nekateri pravijo, da se je še prav pošteno smejal, ko je videl, kako vol vleče moža za seboj. Taka brezobzirnost je že malo predebela.

Iz Trboj se nam poroča. Amerika grozno bega možgane našim možem in fantom. Šestnajst se jih zopet odpravlja tja. Tukaj pri nas je dosti dela in kruha, pa ga rajši gredo iskat na tuje. Ni samo hrepenenje po zaslužku, neka bolezen je, podobna norosti, ki ljudi vleče iz domovine.

Spodnji Bernik. Da je naša zemlja dolina solza, okušamo tudi na Spodnjem Berniku. Pred kratkim sta umrli tu nagle smrti dve materi v najboljših letih, zapustivši vsaka po šest ne-

vilnega zakonika in žela kratek ali jednat odgovor:

„Molči, zijalo!“

Spomina vreden odgovor. V dveh besedah je označil vse ženske slabosti: preveliko zgovornost in radovednost.

Vsako nedeljo popoldne pride pokramljat k Staretovim vaški trgovec Matajec. Samec je, ne star ne mlad, ne lep ne grd, ne zgovoren ne molčeč, pravijo pa, da zna kupčevati. Svoj privileg, da sme obiskovati Staretove, izvaja iz nekekega daljnega sorodstva s hišo, o čemer Staretovka ničesar ne ve in noče ali ne more vedeti. Špelici nasproti se Matajec nikoli ne more dovolj opravičiti, da ji ni vezal birme, kar je po Špelici sodbi čisto odveč, ki ve, da dekletom vendar ne bodo vezali moški. Staretovka se z vpludnim možem dobro razume. Špelica ne posebno. Matajec veli, da bo dež, Špelica bi se pridušila, da bo suša. Matajec vstraja, Špelica meni, da bo morda res, bo že vedel Matajec, ki je star dovolj, da ga lahko v nogah trga. Matajec mrda z brki, kakor Prešernovi sormi, ki jim je plen ušel.

Neke nedelje je bilo, da je bil Matajec slučajno sam s Staretovko. Potem ko je brez ugovora ugotovil, da bo dež, je rekel:

„Ampak, kako Vi mati ne morete razumeti, da smo si v zlahti.“

„Kako bom razumela, če si nismo.“

„Ampak to je res, Vi mati“, bi bil iz same vpludnosti pisal Matajec Vi z veliko, „Vi mati.

doraslih otrok. Ponesrečil se je pa Primož Kosce p. d. Tomaževca, čvrst, priden mož, oče še nedoraslih sedmih otrok. Rezal je bezgov grm, kateri mu je bil na poti. Nož mu je pri tem izpodletel in s palcem leve roke je tako nesrečno pritisnil na oster obrezek grma, da se mu je ta globoko za noht zadrl in zalomil. Koscec lesa je ven potegnil, a ne vsega. Bolelo ga je hudo. Preteklo nedeljo se je sam peljal v Kranj po opravkih in je pri tej priliki — mesto k zdravniku — šel v lekarno za boleči palec leka iskat. Nato je še prisad pritegnil in prišel v telo. Dal se je v pondeljek zjutraj na vse zgodaj prevideti, in je poslal po zdravnika. Zdravnik je spoznal, da mu je ostalo še veliko lesa v prstu in mu ga je izvlekel, potem pa rekel, da ni pomoči razen v bolnišnici. Odpeljali so ga popoldne v Ljubljano, v bolnišnico. A kmalu je prišel telegram, da je umrl. Pripeljali ga bodo iz Ljubljane, da bo pokopan na domačem pokopališču.

Iz Gorič nad Kranjem. Preteklo nedeljo nas je obiskal gospod prof. Komatar. Predaval nam je o prvih 300 letih krščanstva, ter svoje poljudno predavanje pojasnjeval s krasnimi skloptičnimi slikami. Gospodu profesorju se še enkrat najtopleje zahvalujemo in izražamo ob tej priliki željo, da bi nas čimprej zopet obiskal, ker bi še vsi radi slišali predavanje o Balkanu in vojski.

Iz Loke. Loka dobi menda kmalu še drugo avtomobilno zvezo med mestom in kolodvorom. Od 25. marca prevažata Jelovčanov avtomobil blago in osebe s kolodvora v Škofji Loku do Žirov. Ima prostora za 6—8 oseb in veliko prostora za blago. Sedaj pa, pravijo, namerava lesni trgovec g. Dolenc iz Stare Loke v družbi z nekaterimi posestniki nabaviti avtomobil za prevažanje oseb med kolodvorom in mestom. Če bo avtomobil vozil k vsakemu vlaku, bo to za vse zelo ugodno. Ideja je vse hvale vredna. Potujoče občinstvo in Ločani jo bodo pozdravili.

Iz Poljan in Javorja. V nekaterih vaseh občin Poljane in Javorje so se v zadnjem času pojavili slučajni naglega obolenja in tudi nagle smrti, do zdaj samo pri ženskah. Značaj boleznj je neznan in precej zagoneten. Gospodarji se na to bolezen opozarjajo in naj takoj, ko zapazijo sumljivost kakega bolnika, pri dotičnem županstvu naznanijo v svrhu opazovanja in spoznanja ter odreditev, da se pelje bolnika v bolnišnico ali pa pošljejo takoj po zdravnika.

Na Vrhniki se je pretekli teden pri slovesnem vsprejemu novega dekana č. g. Franca Hönigmanna pripetila strahovita nesreča. Fantje so streljali s topiči. Ko je bil vsprejem dokončan, je padla iskra v zabo, v katerem je bilo še 20 kg smodnika. Zemlja se je potresla in nenkrat se je dvignil velik plamen, ki je objel šest fantov, da jim je začela goreti obleka. Ljudje so hiteli na pomoč in so trgali raz fantov gorečo obleko. Bili so vsi opečeni. Tri fante so pripeljali v ljubljansko bolnico, kjer sta dva umrla in tretji umira. Na Vrhniki leže še trije dečki, ki so sicer stali kakih 30 metrov proč od kraja nesreče, pa so bili vendar hudo opaljeni. Vsa Vrhnika je zavoljo tega dogodka zelo žalostna.

Temu pa ni prigovora, da bi lahko bili, če še nismo. Recimo, da bi bila Vaše matere mati vzela brata mojega očeta“.

„Presneto bi bila dobila starega dedca“ je prav namestno odvrnila Staretovka, da je začutil Matajec potrebo, umolkniti za hip. Potem je začel znova:

„Dobra letina letos“.

„Slaba“.

„Je že tako. Za kmete slaba, za trgovce dobra“.

„Vam ni nikoli sile. Soli ne potolče in cukar ne pozebe“.

„Ne tožim“, je vzdihnil Matajec, „pa ima že vsak svoje križe. Ampak to pa le rečem“, je rastle z glasom, „slabo bi se ji ne godilo, ne, tisti, ki bi jo maral“.

„Prav res, zakaj se ženiš ne!“

„Hehehe“, je slepomišil Matajec, „kaj pa, če bi se. Kaj, če bi bil že izbral. Se le bojim, da sem že prestar“.

„Koga boš prestar. Za ženitev ni človek nikoli prestar“.

„I no, za moške, sem že sam mislil, bo menda res tako“.

„Kako pa, stara žena se nobena možila ne bo“.

„Kdo ve“, je skoro ušlo Matajcu, ali še pravčasno je zaobrnil: „Ta je resnična“. In ko je parkrat zahmikal je rekel:

„Kaj pa, Vaše Špelice ne boste še možili?“

„Vse o pravem času“.

„Seve, seve!“

„Če dojačinke ne marate za nas“.

„Meščanke si bodo nos obrisale pred vami“.

„Bog ve!“

To gotovo ni lepo, da se na lepo, pomladnje jutro in še nedeljsko povrhu dva mlada človeka tako jezita. Še manj prijetno pa je, da ju sredi tega parlamentarnega dela zmotita stara Staretovka pa stari Saje, ki prihajata iz cerkve, pa ne skupaj ko sosedu, v parantezi povedano, nego ko tujca, ki se ne poznata. Čudni ljudje: sosedje in se nočejo poznati. Po zakonih nujnosti se to gotovo ne godi brez vzroka. Gotovo brez vzroka pa ponavlja stari Saje, ko ošteva sina, predloge in zaimena, tako da je njegova beseda kakor reklamna tabla pribita od obeh strani.

„Se mi zdi, se, si se že zopet na vsezgodaj preobiekel se. Samo da se opravilu odtegne se“.

„Oče, oral vendar ne bom danes. Saj je nedelja“.

„Komur se ne ljubi delati, se, mu je vsak izgovor dober, mu. Pa še izgovarja se še, kakor bi ga ne poznal, ga“.

„Samo godrnjate!“ je tožil sin in krenil na cesto. Pa ni šel v Kranj k maši. Očividno ni bil vsaj Špelici nasproti zakrknjenega srca.

Špelici pa je nekaj hipov pozneje povedala mami na uho to:

„Ti! tega ne trpim! Z bajtarskim se mi ne meni. Pa to ti tudi povem. Še enkrat naj mi ponoči okolu hiše vriska in poje —“

„Saj poje pred svojo“, je branila hči rušitelja nočnega miru brez zadostnega znanja ci-

Vojna na Balkanu.

Evropa proti Črni gori.

Črnogorci se bojujejo že mesece in mesece, da bi zasedli Skader. Kralj Nikita je rekel, da je obleganje tega mesta stalo Črno Goro že 10.000 ljudi in okoli 40 milijonov kron denarja. Sedaj pa so velesile sklenile, da mora prenehati z obleganjem, ker Skader ne sme postati črnogorski, ampak albanski. Ker pa se Črna Gora ni hotela udati, so velesile na pritisk Avstrije in Italije poslale svoje bojne ladje na črnogorsko obal, da s skupnim nastopom prisilijo Črno Goro, da upošteva „voljo cele Evrope“. Štiri avstrijske bojne ladje križarijo pred Antivarijem, menda ravno toliko italijanskih. Anglija in Francija sta tudi poslali svoje ladje. Angleški admiral kot najstarejši poveljuje mednarodnemu brodovju. Dne 5. t. m. je brzojavil črnogorski vladi in jo obvestil, da je brodovje došlo. Zahteval je, naj Črna Gora takoj odgovori, če je pripravljena, da stori, kar žele velesile. Črnogorski ministrski predsednik je na brzojavni poziv poveljniku mednarodnega brodovja odgovoril:

„Globoko obžalujem, da vidim mednarodno brodovje zbrano v črnogorskih vodah, v svrhu, da izvrši pritisk na Črno Goro, da bi se pokorila želji velesil, glede obleganja Skadra in ustavljenja sovražnosti Črne Gore v albanskem ozemlju. Črna Gora je tozadevno stališče izrazila 2. aprila v svoji noti na velesile. Vsled tega ponavljam ta odgovor nasproti admiralu in dostavljam, da Črna Gora kljub pritisku, o katerem priča navzočnost brodovja, ne more odnehati od stališča, ki odgovarja zahtevam med zavezniki in Turčijo obstajajočega vojnega stanja, kakor tudi od strani velesil ob izbruhu sovražnosti proklamiranemu načelu nevtalitetete. To načelo se pa po navzočnosti mednarodnega brodovja v črnogorskih vodah v škodo Črne Gore prekršuje.“

Velesile so v veliki zadregi, kaj storiti. Vse kaže, da cela brodovna demonstracija nima točnega programa. Vest, da bodo bojne ladje blokirale črnogorsko obal, skozi doli do Drača, če se Črna Gora ne pokori, so menda bolj želja gotovih velesil, kot pa sklenjena stvar. Sumljivo je to, da zadnji čas izpred Skadra ni nobenih gotovih poročil. Tako dolgo napovedani generalni naskok na mesto se še ni izvršil. Menda se vrše pogajanja, da bi Črno Goro za Skader na kak način odškodovali. Tako bi se morebiti udala. Pravijo, da bi naj Črna Gora dobila 20 milijonov kron odškodnine v denarju in mesto Skadra pristanišče Sv. Ivana Meduvanskega. Na ta način bi se dalo morebiti Črno Goro pregovoriti, da odstopi od Skadra. Posebno Francija in Rusija se prizadevata v tem smislu, na Dunaju pa o kompenzacijah za Črno Goro nič kaj ne marajo slišati. Kak uspeh bodo imeli ti načrti, se danes še ne more reči. Položaj je prejkoslej zelo zamotan.

Če Skader pade, postane situacija skrajno nevarna. Vprašanje je namreč, če se bo Sazonov potem mogel še vzdržati in če ne zmaga v Peterburgu slavjanofilska struja, ki dela z vso silo na to, da bi Rusija z oboroženo silo nastopila proti Avstriji.

V Rusiji

se je namreč začela prav huda gonja proti ministru za zunanje zadeve Sazonovu. Očitajo mu, da je preveč popustljiv proti Avstriji. Vest, da je privolil v to, da Skader pripade Albaniji, pa je rusko javno mnenje silno razburilo. V Peterburgu je prišlo do velikih protiaustrijskih manifestacij. Grof Bobrinski je govoril, kako Avstrija v Galiciji preganja Ruse in pravoslavno cerkev. Radi tega govora je Avstrija v Peterburgu „priateljsko opomnila“, da se ji zdi taki govori zelo neumestni ob tem času. Pod utisom teh demonstracij je Sazonov ponudil carju svojo demisijo. Car pa je za sedaj še ni hotel sprejeti, češ da ni čas pripraven za izpremembo v zunanem ministerstvu. Na vsak način je rusko javno mnenje do skrajnosti razljučeno nad Avstrijo radi njene, Slovanom sovražne politike.

Mirovna pogajanja

med Turčijo in balkanskimi državami se še vedno niso začela, ker se doslej še ni posrečilo velesilam doseči sporazum med Turčijo in balkanskimi državami glede glavnih točk. Dokler se to ne

zgoditi, se pogajanja ne morejo začeti. Balkanske države so sicer nekoliko odjenjale v svojih zahtevah. Pripravljene so sprejeti kot podlago za nadaljnja pogajanja črto Enos-Midija. To bi naj bila bodoča meja med Turčijo in novo Bolgarijo. Podrobnosti seveda bi se šele pri pogajanjih določile. Odločno pa vstrajajo balkanske države na tem, da mora Turčija plačati vojno odškodnino. Turčija pa je denarno na tako slabih nogah, da bi takega bremena po mnenju mnogih velesil skoro ne mogla prenesti in bi bila gospodarsko uničena. O tem vprašanju se bo razpravljalo v Parizu. Glede egejskih otokov Grčija zahteva odločno, da Turčija takoj vse te otoke njej odstopi. Velesile si močno prizadevajo, da bi se ustvarila čimprej trdna podlaga za mirovna pogajanja. A težave so velike in treba bo še veliko ovir premagati, preden bodo delegati Turčije in balkanskih držav zopet skupaj sedli k zeleni mizi in zaključili za vse zaželjeni mir. Zadnja poročila vele, da se bo mir v kratkem sklenil. Če so le resnična!

Italija

je prišla ta teden v prav resen spor z Grčijo radi južne Albanije. Snuje se nekaka avstrijsko-laška akcija proti Črnigori in Grčiji. Seveda je ta stvar že sama na sebi vsled laških aspiracij na Valono nevarna, pa je tudi z ozirom na ostale velesile jako kočljiva, ker smatrajo ostale velesile Albanijo za skupno zadevo vseh. Proti Grčiji se pa tudi praviloma zdaj niti ne more nastopiti, ker londonska konferenca o mejah južne Albanije ni še sploh nič sklenila.

To in ono.

Mednarodna konferenca za razdelitev turškega državnega dolga,

bo imela svojo prvo sejo dne 20. aprila v Parizu. Ta posvetovanja bodo tudi v zvezi z določenjem vojne odškodnine, ki jo zahtevajo balkanske države od Turčije.

V nemškem državnem zboru

se posvetujejo o novi vojaški predlogi. Nemčija hoče število vojaštva pomnožiti za več kot sto tisoč mož. Če se ta predloga sprejme, bo nemška armada štela v miru več kot 800.000 vojakov. Za to bodo morali Nemci plačati enkrat tisoč milijonov, vsakoletni stroški pa bodo znašali nad 200 milijonov mark več. Pri tej priliki je imel nemški državni kancler velik govor v državnem zboru. V tem je hotel dokazati, da je taka pomnožitev nemške armade potrebna. Pri tem je povedal stvari, ki morajo Slovence zanimati. Na Balkanu je slovanstvo dobilo po zmagi nad Turčijo veliko moč. Kolikor je Turčija izgubila, toliko, so pridobili Slovani. Položaj je radi tega za Nemčijo opasen, ker če se vname radi Balkana nova vojna, morebiti med Avstrijo in Rusijo, bo Nemčija morala vmes poseči. A ta vojna bo vojna za nemško premoč v Evropi proti naraščajoči sili slovanstva. Na ta boj mora biti Nemčija pripravljena. Avstrija je zaveznica Nemčije. A Nemčija podpira našo državo le radi tega, ker misli, da bo Avstrija v tem boju stala z vso svojo močjo na strani Nemčije. Avstrija pa je po večini slovanska država. V boju med nemštvom in Slovani bo Avstrija največ trpela. Šlo bo za njen obstoj. Zato mora Avstrija gledati, da ne bo v odločilnem trenutku popolnoma v krempljih Nemčije. Še je čas, da naši državniki izpregledajo, da je za nas večjega pomena, če zavladajo prijateljske razmere med našo državo in slovanskim Balkanom, kot pa zanašati se slepo na nemško pomoč in nastopiti kot predstraža germanstva proti Slovanom. Nemčija pač ne pomnožuje svoje armade za to, da bi reševala Avstrijo, a pomnožuje jo za to, da pribori nemštvu vodilno vlogo v Evropi. Avstrija pa ni za to tu, da pomaga Nemčiji pri tem poslu.

Ogrski ministrski predsednik. Ogrska ima ministrskega predsednika, ki je bil javno obdolžen, da je goljuf in tat. Ta ministrski predsednik, Ladislav pl. Lukacs, se je poskušil rešiti na poseben način. Dosegel je, da prvo sodišče ni obročnemu bivšemu državnemu poslancu Zoltanu Desyju dopustilo dokaza resnice o njegovih očitanjih, češ, če se komu reče „panamist“ ali ga dolži „panamskih“ dejanj, ni tega mogoče postaviti pod dokaz. Toda druga instanca je razveljavila razsodbo prvega sodišča in odredila novo obravnavo z naročilom, da se mora obročnemu Desyju dopustiti dokaz resnici. Dokaz resnice je dopuščen v petih stvareh in sicer ravno v tistih, ki se tičejo poneverjenj, goljufij in tatvin. Vse je le radovedno, kako se bo Lukacs to pot izrazil. Srečna Ogrska, ki ima take ministre. Obžalovati pa je to, da taki ministri vladajo nad celo Hr-

vaško in imajo tudi na politiko naše države velik vpliv.

Devet turških vojakov, ki so nemara utekli iz črnogorskega ujetništva, je te dni pritiral iz Kotorja v Ljubljano neki vojaški desetnik. Na kolodvoru, kjer so precej časa čakali, so bili predmet splošne pozornosti. Turki so bili precej razcapani, sicer pa prav lepi ljudje. Pogostila jih je iz človekoljubja soproga nekega inženirja.

Dnevne vesti.

C. kr. pošta še vedno sameva daleč daleč tam ob periferiji mesta Kranja, od farne cerkve v centru mesta je ista oddaljena gotovo deset minut. Vsemu meščanstvu bi bilo ustreženo, ko bi se dobili za poštni urad prostori morebiti bolj v sredi mesta, recimo na glavnem trgu. To bi bilo tembolj želeto, ker sedanji prostori na pošti komaj komaj zadoščajo pri primeroma velikem poštneju prometu v Kranju.

Večina meščanstva v Kranju. Načelstvo Okr. bol. blagajne menda misli, da je že samo zase „pretežna večina kranjskega meščanstva“. Sicer si ne moremo misliti kako more „Sava“ pisati, da je boj proti umazanjam razmeram v Okrajni bolniški blagajni v Kranju boj proti večini meščanstva. Trdno smo prepričani, da ni v Kranju poštenega človeka razen morebiti par najbolj osebni prijateljev omenjenih dveh gospodov, ki bi ne bili z nami edini v tem, da so take razmere, kakor so se pokazale v Štefotovem in Podjedovem slučaju, nedopustne. Krivica je krivica in naj jo stori kdorkoli. Ako mislita Pirca in Kokalj, da bo meščanstvo njima na ljubo branilo krivico, kažeta s tem le, da se temeljito motita o naših meščanih. Meščani po veliki večini čutijo, da so opisane razmere v Okrajni bolniški blagajni celemu mestu v sramoto. Zato se radi Pirca in Kokalja prav nič ne razburjajo. Mnogi pa tema dvema gospodoma prav od srca privoščajo to — blamažo, če ne pride še kaj hujšega.

Za razmere v Okrajni bolniški blagajni v Kranju se je začela zanimati cela okolica. To je umevno. Večina zavarovancev pri tem zavodu biva v okolici. Pritožb radi postopanja te blagajne pa je med ljudmi vse polno. Ljudje so se kar oddehnili, ko je Gorenjec tako odločno nastopil proti Okrajni bolniški blagajni. Splošna sodba je, da je bilo to že zdavnaj potrebno. Iz krogov Kmečke zveze za kranjski okraj je dobilo uredništvo prav veliko priznanja in izpodbuje, da vstrajamo na začrtani poti. Nas zelo veseli, da tudi Kmečka zveza, kot varuhinja interesov okoličanskega prebivalstva uvideva, da je treba v Okrajni bolniški blagajni razmere korenito izčistiti. Upamo, da bo šlo z združenimi močmi.

Maščevali bi se radi. Radi razmer v okrajni bolniški blagajni v Kranju so zavarovanci tega zavoda seveda upravičeno razburjeni. Štefotovi in Podjedovi slučaj sta napravila hudo kri. Čujemo, da jih je zadnje čase precej veliko izstopilo iz te blagajne in se dalo vpisati v Pomožno blagajno. Nad temi „beguni“ se hoče Okrajna bolniška blagajna maščevati. Na kak način? Kakor smo zvedeli zaračuna vsakemu izstopivšemu članu 1 K za društveno knjižico. To je popolnoma krivično postopanje. Pozvedeli bomo za te slučaje in ukrenili, da tudi v tem oziru Okrajna bolniška blagajna zve, kaj sme, kaj pa ne. Dosti dolgo je nagajala ljudem, od zdaj naprej pa, upamo, ne bo več.

Razprava o kompetenčnem konfliktu med deželni odborom in kranjsko mestno občino v zadevi Lubanjšek se vrši danes na Dunaju pred državnim sodiščem. Mestno občino zastopa dr. Sežun, deželni odbor pa deželni glavar dr. Šustersič. O izidu poročamo prihodnjic.

Državni zbor. Zbornični predsednik dr. Sylvester pravi, da bo državni zbor najbrže sklican 4. majnika ob treh popoldne. Majnika bodo vsak teden seje, skupno 21, v katerih se lahko reši mali finančni načrt, začasní proračun in poslovnik. Zboroval bo državni zbor tudi meseca junija.

Železniško postajo Javornik na Gorenjskem namerava železniška uprava razširiti. V ta namen se odreja politični obhod in razglasilna razprava na dan 22. aprila t. l.

Kmečka zveza za Kranj in okolico mestni upravi v Kranju.

Marsikateri naročnik lista „Gorenjca“ se mogoče čudi, da so take trde besede jele leteti na mestni zastop občine Kranj. Zato ne bode odveč, ako tudi Kmečka zveza poda svoje mnenje glede mestne uprave v Kranju.

Vzemimo mestne tehtnice. Že pred dvema letoma so možje na shodu Kmečke zveze zahtevali, da se naj obrne odbor Kmečke zveze s prošnjo k mestni občini, naj se kakor hitro mogoče zgradi še ena nova tehtnica v Kranju, in sicer pod mestom nasproti savskemu mostu. Odbor Kmečke zveze je sestavil še isti teden prošnjo in